

WYZWANIA WSPÓŁCZESNEGO PRAWA WYBORCZEGO

TOM 2

pod redakcją naukową
AGATY PYRZYŃSKIEJ
MICHAŁA KROPKOWSKIEGO
JAKUBA RZESZOWSKIEGO

WYDAWNICTWO NAUKOWE
UNIWERSYTETU MIKOŁAJA KOPERNIKA

Toruń 2015

Recenzenci

prof. dr hab. Andrzej Sokala
prof. dr hab. Zbigniew Witkowski

Opracowanie redakcyjne

Anna Mądry

Projekt okładki

Łukasz Aleksandrowicz

© Copyright by Wydawnictwo Naukowe
Uniwersytetu Mikołaja Kopernika
Toruń 2015

ISBN 978-83-231-3514-2

WYDAWNICTWO NAUKOWE UMK
ul. Gagarina 5, 87-100 Toruń
REDAKCJA: tel. (56) 611 42 95; fax (56) 611 47 05
e-mail: wydawnictwo@umk.pl
DYSTRYBUCJA: tel./fax (56) 611 42 38
e-mail: books@umk.pl
www.wydawnictwoumk.pl
DRUK I OPRAWA: Drukarnia WN UMK

Spis treści

Słowo wstępne	11
Wyzwania współczesnego prawa wyborczego w opinii ekspertów	13
Michał Banaś Wybory parlamentarne na Ukrainie w 2012 r. – prawo, praktyka, wyzwania	29
Marta Gałązka Prekampania wyborcza przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2014 r.	41
Arleta Hrehorowicz „Warsztaty przyszłości” jako forma przeciwdziałania marginalizowaniu udziału obywateli w lokalnym procesie decyzyjnym	51
Paweł Jagiełło Finansowanie kampanii wyborczej w prawie polskim	63
Magdalena Jankowska Dostępność lokali obwodowych komisji wyborczych dla wyborców niepełnosprawnych – regulacje kodeksowe a polska rzeczywistość architektoniczna	75
Michał Kropkowski Specyfika systemu wyborczego Republiki Czeskiej	87

Dominika Ewa Loll Postulat obniżenia granicy wieku czynnego prawa wyborczego	101
Piotr Misztal <i>E-voting</i> , czyli głosowanie w wyborach powszechnych za pośrednictwem sieci <i>world wide web</i> w Polsce	117
Agata Pyrzyńska Oświadczenie lustracyjne w polskim procesie wyborczym	129
Ilona Rytel-Baniak Kryzys demokracji partycypacyjnej – przyczyny i skutki wycofania się obywateli z udziału w bezpośrednich i powszechnych wyborach na przykładzie wyborów prezydenckich we Francji w 2012 r.	155
Jakub Rzeszowski Narzędzia internetowe w kampanii wyborczej	167
Aneta Sieradzka Wybory w samorządzie lekarskim	183
Adrian Skoczylas Nowa ordynacja, nowy samorząd? Efekt zastosowania jednomandatuowych okręgów wyborczych w wyborach samorządowych w 2014 r.	197
Maciej Troć Polski system gwarancji powszechności czynnego prawa wyborczego w perspektywie międzynarodowej	211
Radosław Zych Międzynarodowa obserwacja wyborów	223
Bibliografia	237
Redaktorzy	251

Table of contents

Preface	11
Challenges of modern electoral law according to experts	13
Michał Banaś Ukrainian parliamentary election 2012 – law, practice, challenges	29
Marta Gałązka Electoral pre-campaign before the European Parliament election in 2014	41
Arleta Hrehorowicz “Future workshops” as a form of prevention from marginalizing citizens’ participation in local decision-making process	51
Paweł Jagiełło Funding of election campaigns in the Polish law	63
Magdalena Jankowska District rolling stations and their accessibility to voters with disabilities: Election Code regulations and Polish architectural reality	75
Michał Kropkowski The specificity of the electoral system of the Czech Republic	87

Dominika Ewa Loll	
A proposal for the introduction of lower voting age	101
Piotr Misztal	
E-voting – voting in common elections in Poland using the world wide web	117
Agata Pyrzyńska	
The vetting declaration in the Polish electoral procedure	129
Ilona Rytel-Baniak	
The participatory democracy crisis – causes and consequences of the withdrawal of citizens from participating in direct and universal suffrage based on the presidential election in France in 2012	155
Jakub Rzeszowski	
Internet tools in the electoral campaign	167
Aneta Sieradzka	
Elections in medical self-government	183
Adrian Skoczylas	
FPTP not always bad. Possible benefits of the new electoral law in the local elections in 2014	197
Maciej Troć	
Polish guarantees of generality of voting in the international perspective	211
Radosław Zych	
International monitoring of election	223
Bibliography	237
Editors	251

Słowo wstępne

Problematyka wyborcza od zawsze była zagadnieniem niezwykle chętnie podejmowanym. Z jednej strony jest to tematyka, która powinna być szczególnie bliska każdemu obywatelowi z uwagi na doniosłość aktu wyborczego. Wybory są przecież nieodłącznym elementem funkcjonowania państw demokratycznych, a znajomość procedur wyborczych jawi się jako element rudymenarny dla świadomego uczestnictwa obywateli w życiu publicznym. Z drugiej strony zagadnienia wyborcze stanowią podatny grunt dla dyskusji naukowej. W ośrodkach akademickich oraz rozlicznych gronach eksperckich coraz częściej podejmuje się debatę nad problematyką optymalnego prawa wyborczego, zasadami rządzącymi wyborami, systemami wyborczymi czy kwestiami związanymi z partycypacją wyborczą obywateli. Wyrażamy nadzieję, że takim skromnym głosem w dyskusji stanie się także niniejsza monografia, będąca efektem wytężonych prac doktorantów oraz studentów czołowych polskich uczelni żywo zainteresowanych problematyką wyborczą. Dyskusję tę wzbogaca stenogram z debaty, w której wzięli udział wybitni specjaliści z zakresu prawa i praktyki wyborczej.

Warto odnotować, iż moment wydania niniejszej monografii jest szczególny. Zarówno miniony rok 2014, jak i obecny 2015 to czas, w którym w Rzeczypospolitej Polskiej nastąpiła kumulacja wszystkich przewidzianych Kodeksem wyborczym akcji wyborczych o charakterze ogólnokrajowym. Ponadto obywatele mieli możliwość skorzystania z podstawowego instrumentu demokracji bezpośredniej w postaci referendum ogólnokrajowego. Tym samym był to okres, w którym przed ogromnym wyzwaniem stanęli wszyscy uczestnicy życia wyborczego:

wyborcy, podmioty rywalizacji wyborczej, a także organy administracji wyborczej. Jest to zatem dobry moment na podjęcie naukowej dyskusji nad różnorodnymi instytucjami prawa wyborczego.

W niniejszym tomie prezentujemy teksty pióra piętnastu młodych badaczy interesującej nas problematyki, reprezentujących różne ośrodki akademickie: Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Krakowską Akademię im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego czy Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Autorzy poszczególnych rozdziałów podejmują tematykę wyborczą, analizując ją z punktu widzenia reprezentowanych przez siebie dziedzin, takich jak prawo, politologia, administracja czy pedagogika. Interdyscyplinarne ujęcie tematu potwierdza tezę, iż wybory stanowią w swej istocie niebywale szerokie zagadnienie, zaś dla uzyskania właściwego efektu badawczego należy analizować je w sposób wielopłaszczyznowy.

Warto zauważyć, że w poszczególnych rozdziałach niniejszej monografii autorzy poddają szczegółowej analizie instytucje polskiego prawa wyborczego (zagadnienia finansowania kampanii wyborczej, instytucję oświadczenia lustracyjnego w polskim procesie wyborczym, gwarancję zasady powszechności wyborów), ale również omawiają problematykę wyborczą w odniesieniu do zagranicznych porządków prawnych (w tym Czech, Francji czy Ukrainy). Teksty traktują nie tylko o instytucjach z powodzeniem funkcjonujących w praktyce wyborczej, ale także o rozwiązaniach nowatorskich, które dopiero mogą stać się przedmiotem zainteresowania ustawodawcy.

Wyrażamy nadzieję, że niniejsza publikacja spotka się z optymistycznym przyjęciem Czytelników i będzie stanowić przyczynek do dalszej dyskusji nad rozwojem prawa wyborczego. Jednocześnie składamy serdeczne podziękowania prof. dr. hab. Andrzejowi Sokali oraz prof. dr. hab. Zbigniewowi Witkowskiemu za cenne uwagi i spostrzeżenia.

*Agata Pyrzyńska
Michał Kropkowski
Jakub Rzeszowski*

Toruń, grudzień 2015 r.